

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 22 października 2024 r.

Poz. 8407

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-III.4131.1.328.2024.5

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 7 października 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.)

orzekam

nieważność § 2 ust. 1 w zakresie zwrotu: "w szczególności, jeżeli terminowe spłacenie należności cywilnoprawnych mogłoby zagrażać istotnym interesom dłużnika, zwłaszcza egzystencji jego lub jego rodziny albo dalszemu funkcjonowaniu lub gdy jest to uzasadnione szczególnie ważnymi względami społecznymi lub gospodarczymi" oraz § 4 ust. 1 w zakresie zwrotu: "W przypadkach, jeżeli terminowe spłacenie należności cywilnoprawnych mogłoby zagrażać istotnym interesom dłużnika, zwłaszcza egzystencji jego lub jego rodziny albo dalszemu funkcjonowaniu lub gdy jest to uzasadnione szczególnie ważnymi względami społecznymi lub gospodarczymi" uchwały nr VI/39/24 Rady Gminy Orchowo z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Orchowo lub jej jednostkom organizacyjnym, a także warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których będzie stanowić pomoc publiczną - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 29 sierpnia 2024 r. Rada Gminy Orchowo podjęła uchwałę nr VI/39/24 w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających Gminie Orchowo lub jej jednostkom organizacyjnym, a także warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których będzie stanowić pomoc publiczną, dalej: "uchwała".

Uchwałę podjęto na podstawie: "art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (T. j.- Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.), art. 56, 57, 59 i 59a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (T. j.- Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.), Rozporządzenia Komisji (UE) nr 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. U. UE L, 2023/2831 z 15.12.2023)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 9 września 2024 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Przedmiotową uchwałą Rada Gminy Orchowo ustanowiła szczegółowe zasady, sposób i tryb udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym.

Zgodnie z treścią art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.), dalej: "ustawa", "W przypadkach uzasadnionych ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny, przypadające jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13,

mogą być umarzane, terminy ich spłaty mogą zostać odroczone lub płatność tych należności może zostać rozłożona na raty, na zasadach określonych przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, z zastrzeżeniem ust. 4".

Jak stanowi art. 59 ust. 2 ustawy "Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określi szczegółowe zasady, sposób i tryb udzielania ulg, o których mowa w ust. 1, warunki dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną, oraz wskaże organ lub osobę uprawnioną do udzielania tych ulg". Jednocześnie zgodnie z art. 59 ust. 3 ustawy "Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może, w drodze uchwały, postanowić o stosowaniu z urzędu ulg, o których mowa w ust. 1, w przypadku wystąpienia okoliczności wymienionych w art. 56 ust. 1".

W § 2 ust. 1 uchwały Rada Gminy Orchowo postanowiła, że: "Należności cywilnoprawne mogą zostać umorzone w całości lub w części, na wniosek dłużnika wyłącznie w przypadku uzasadnionym ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym, w szczególności, jeżeli terminowe spłacenie należności cywilnoprawnych mogłoby zagrażać istotnym interesom dłużnika, zwłaszcza egzystencji jego lub jego rodziny albo dalszemu funkcjonowaniu lub gdy jest to uzasadnione szczególnie ważnymi względami społecznymi lub gospodarczymi". Natomiast w § 4 ust. 1 uchwały rada zapisała, że: "W przypadkach, jeżeli terminowe spłacenie należności cywilnoprawnych mogłoby zagrażać istotnym interesom dłużnika, zwłaszcza egzystencji jego lub jego rodziny albo dalszemu funkcjonowaniu lub gdy jest to uzasadnione szczególnie ważnymi względami społecznymi lub gospodarczymi, organ bez względu na kwotę należności, na udokumentowany wniosek dłużnika może jednorazowo odroczyć termin zapłaty całości lub części należności albo rozłożyć płatność całości lub części należności cywilnoprawnych na raty na okres nie dłuższy niż 24 miesiące licząc od dnia złożenia wniosku".

W ocenie organu nadzoru, przyjęte przez radę w § 2 ust. 1 uchwały przesłanki umarzania należności cywilnoprawnych, a także określone w § 4 ust. 1 uchwały przesłanki odraczania terminu ich zapłaty oraz rozkładania płatności na raty zostały ustalone z istotną modyfikacją upoważnienia ustawowego z art. 59 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z art. 59 ust. 1 ustawy tylko w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny mogą być umarzane, terminy ich spłaty mogą zostać odroczone lub płatność tych należności może zostać rozłożona na raty. Podkreślenia wymaga, iż pojęcia "ważnego interesu dłużnika" oraz "interesu publicznego" (przesłanki wymienione w art. 59 ust. 1 ustawy) są terminami nieostryimi, które mają charakter klauzul generalnych. Oznacza to, że ich treść powinna być oceniana w kontekście konkretnej, indywidualnej sprawy przez organ do tego uprawniony w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy. Zastosowanie takich przesłanek zostało więc pozostawione uznaniu organu rozstrzygającego. Zatem rada nie może w żaden sposób określać i modyfikować przesłanek unormowanych w art. 59 ust. 1 ustawy.

Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 24 września 2021 r., I GSK 235/21, CBOSA, wskazał, że: "[...] wyłącznie w art. 59 ust. 1 u.f.p. wymienione są przypadki, w których można zastosować ulgi polegające na umorzeniu oraz odraczaniu lub rozłożeniu na raty spłaty należności cywilnoprawnych i treść ustawowego upoważnienia zawartego w art. 59 ust. 2 u.f.p. nie przewiduje kompetencji dla organu stanowiącego j.s.t., aby w akcie prawa miejscowego uściślać czy rozwijać przesłanki przyznawania ulg (zob. wyroki WSA w Gliwicach z: 10 października 2012 r., sygn. akt I SA/Gl 924/12; 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt I SA/Gl 18/14). Stosownie do art. 59 ust. 1 u.f.p. tymi przesłankami są «ważny interes dłużnika» lub «interes publiczny». Doprecyzowanie w uchwale przesłanek będących klauzulami generalnymi (ważnego interesu dłużnika oraz interesu publicznego) w praktyce nastąpi bowiem najczęściej poprzez sformułowanie kolejnych przesłanek, również niemających precyzyjnego charakteru (będzie to z reguły wskazanie na sytuację majątkową, stan finansów, nadzwyczajne zdarzenie skutkujące utratą dochodu i.t.p.). Tym samym zawężona zostanie możliwość zastosowania ulg przez podmiot ich udzielający (zob. Zbigniew Ofiarski (red.), Ustawa o finansach publicznych, Komentarz do art. 59, wyd. II, opubl. WKP 2020)".

W ocenie organu nadzoru określenie w § 2 ust. 1 oraz § 4 ust. 1 przedmiotowej uchwały niezgodnych z art. 59 ust. 1 ustawy przesłanek do zastosowania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych stanowi istotne naruszenie prawa skutkujące koniecznością stwierdzenia nieważności uchwały we wskazanym zakresie.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji rozstrzygnięcia nadzorczego.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Gminy Orchowo

Wójt Gminy Orchowo